

## ارائه مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی

فاطمه آقاخانی<sup>۱</sup>، افسانه صابر گرکانی<sup>۲</sup>، علاءالدین اعتماد اهری<sup>۳</sup>

نوع مقاله: پژوهشی

تاریخ دریافت: 1400/11/03

تاریخ پذیرش: 1401/03/10

### چکیده

**هدف:** سرزندگی نقش مهم و موثری در بهبود و ارتقای متغیرهای روانشناختی و تحصیلی در دانش‌آموزان دارد. بنابراین، هدف این مطالعه، ارائه مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی بود.

**روش‌شناسی:** پژوهش حاضر از نظر هدف و روش اجرا به ترتیب کاربردی و توصیفی از نوع کمی بودند. جامعه پژوهش معلمان مقطع ابتدایی شهر تهران در سال تحصیلی 99-1398 به تعداد 11526 نفر بودند که تعداد 374 نفر از آنها بر اساس جدول کرجسی و مورگان با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به عنوان نمونه انتخاب شدند. نمونه‌ها به پرسشنامه محقق‌ساخته برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی (100 سوالی) پاسخ دادند که شاخص‌های روانسنجی آن قابل قبول بود. داده‌ها با روش‌های تحلیل عاملی اکتشافی و مدل‌یابی معادلات ساختاری در نرم‌افزارهای SPSS و Smart PLS تحلیل شدند.

**یافته‌ها:** یافته‌ها نشان داد که برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در مقوله اصلی یعنی برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی شامل انگیزش و باور مثبت، روابط اجتماعی و اشتیاق تحصیلی، در مقوله شرایط علی شامل اهداف آموزشی، متن کتب درسی، روش‌های آموزشی و ارزشیابی برنامه‌درسی، در مقوله شرایط زمینه‌ای شامل شرایط درون‌کلاسی و شرایط مدرسه، در مقوله شرایط مداخله‌گر شامل سیاست‌گذاری آموزشی، محیط و فرهنگ، در مقوله راهبردها شامل تمرکززدایی و زیرساخت و در مقوله پیامدها شامل اشتیاق و رفتار بود. همچنین، بار عاملی مقوله اصلی، شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها بالاتر از 0/50، میانگین واریانس استخراج‌شده آنها بالاتر از 0/70 و پایایی آنها با روش‌های آلفای کرونباخ و ترکیبی بالاتر از 0/80 برآورد شد. افزون بر آن، مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی برازش مناسبی داشت و در این مدل شرایط علی بر مقوله اصلی، مقوله اصلی، شرایط زمینه‌ای و شرایط مداخله‌گر بر راهبردها و راهبردها اثر معنادار مستقیم داشت ( $P < 0/001$ ).

**نتیجه‌گیری:** طبق نتایج این پژوهش، مدل طراحی‌شده برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی می‌تواند به برنامه‌ریزان و متخصصان در طراحی و اجرای برنامه‌هایی برای بهبود سرزندگی در دانش‌آموزان کمک نماید.

**واژگان کلیدی:** برنامه‌درسی، سرزندگی، دانش‌آموزان، روش‌های آموزشی، ارزشیابی برنامه‌درسی.

<sup>1</sup> دانشجوی دکتری، گروه برنامه‌ریزی درسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

<sup>2</sup> استادیار، گروه برنامه‌ریزی درسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران (نویسنده مسئول). afsane.saber@yahoo.com

<sup>3</sup> استادیار، گروه برنامه‌ریزی درسی، واحد رودهن، دانشگاه آزاد اسلامی، رودهن، ایران.

## مقدمه

هدف هر نظام آموزشی تدارک فرصت‌های مناسب برای کسب دانش، مهارت و نگرش در قالب شایستگی‌ها و توانمندی‌هایی است که بتواند فرد را به اهداف شخصی و سازمانی برساند (Lee, Zhang, Alamri and Chari, 2020). نهاد آموزشی یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان اطلاعات و بی‌تردید عمده‌ترین مصرف‌کننده و ذخیره‌کننده اطلاعات و دانش است و تولید دانش و کاربرد بهینه آن در فرآیند آموزشی موجب افزایش دانایی و توانایی فراگیران و تربیت نیروی انسانی کارآمد و توانمند می‌شود (Ghasemi, Pirani and Nateghi, 2022). امروزه یکی از مهم‌ترین دغدغه‌های نظام‌های آموزشی بحث موفقیت در امر تحصیل است و نظام آموزشی زمانی موفق و کارآمد می‌باشد که فراگیران آن از لحاظ تحصیلی در وضعیت مطلوبی قرار داشته باشند و رشد و بالندگی هر جامعه‌ای به نظام آموزشی آن جامعه و میزان توانمندی علمی و عملی فراگیران آن بستگی دارد (Emami Khotbesara, Mahdian and Bakhshipoor, 2021). یکی از اهداف و وظایف اصلی هر نظام آموزشی از جمله نظام آموزش و پرورش فراهم کردن زمینه و فرصت‌های مناسب برای یادگیری جهت رشد و شکوفایی استعدادها و گوناگون و متنوع فراگیران است که در این زمینه هم باید به نیازهای دانش‌آموزان و هم به نیازهای جامعه توجه شود (Whitaker, Jenkins and Duer, 2022). آموزش و پرورش اصلی‌ترین نظام آموزشی و یکی از بزرگ‌ترین سازمان‌های اجتماعی است که نقش مهمی در تحقق اهداف، فرهنگی، آموزشی، اجتماعی و اقتصادی جامعه دارد و میزان توسعه هر جامعه به سطح کیفی آموزش و پرورش بستگی دارد (Andam and Taheri, 2019). این نظام آموزشی کلید رشد و ترقی جامعه نوین است و موفقیت و شکست در رقابت‌های بین‌المللی و اختلاف در میزان توسعه ملی کشورها به قوت و ضعف آموزش و پرورش بستگی دارد. هدف این نظام آموزشی رشد و ارتقای همه‌جانبه دانش‌آموزان در زمینه‌های شناختی، عاطفی و مهارتی است و دانش‌آموزان امروز، آینده‌سازان فردای هر کشوری می‌باشند (Vrghese and Rathnasabapathy, 2020).

مهم‌ترین رکن نظام‌های آموزشی، برنامه‌درسی است که به معنای مجموعه فعالیت‌هایی می‌باشد که با هدف درگیر کردن فراگیران با موضوع‌های درسی تدوین و با شیوه‌های مناسب و متنوعی ارائه و ارزشیابی می‌شود و نقش مهمی در موفقیت یا شکست نظام‌های آموزشی دارد (Farahnak, Mashinchi, Gholtash and Hashemi, 2022). با توجه به تغییرها و تحولات سریع سیاسی، اجتماعی و اقتصادی از نیمه دوم قرن بیستم ضرورت برخورداری از برنامه‌درسی منعطف و سازگار با تغییرهای و تحولات مذکور و مشارکت بیشتر در تصمیم‌گیری‌های آموزشی آشکارتر شده است (Bares, Swindells, Havens, Fitzgerald, Grant and Nickol, 2018). برنامه‌درسی مهم‌ترین و اثرگذارترین منبع در فرآیند یاددهی و یادگیری می‌باشد و شواهد موجود حاکی از آن است که برنامه‌درسی آموزش و پرورش ایران کاملاً متمرکز است و برای همه دانش‌آموزان یکسان می‌باشد (Mansouri, Abedini Beltrek, Panjehband and Baensaf, 2016). برنامه‌درسی نقش مهمی در توفیق یا شکست نظام آموزشی دارد و نشان‌دهنده میزان پیشرفت و انعکاسی از پاسخگویی نظام‌های آموزشی به نیازهای در حال تغییر و تحول جامعه است (Chowthi-Williams, Curzio and Lerman, 2016). برنامه‌درسی به صورت کتاب درسی تجلی می‌یابد و در مدرسه معلم و دانش‌آموز از طریق آن با یکدیگر ارتباط برقرار می‌کنند. به عبارت دیگر، منظور از برنامه درسی، مجموعه اقدام‌ها و فعالیت‌های یاددهی و یادگیری است که در محیط کلاس اجرایی می‌گردد (Bucur and Popa, 2015). این برنامه به مجموعه فرصت‌های تربیتی نظام‌مند و طراحی‌شده در سطح ملی، منطقه‌ای و محلی تا سطح مدرسه و کلاس اطلاق می‌شود که فراگیران برای کسب شایستگی‌های لازم در آن قرار می‌گیرند تا به رشد و شکوفایی خود مبادرت ورزند (Carnevale, Zucker, Womack, Dixon, Cohall, Sobieszczyk and Gordon, 2019). برنامه طراحی‌شده، برنامه‌ریزی‌شده و سازماندهی‌شده برای یاددهی و یادگیری رسمی و غیررسمی در محیط آموزشی به شکل هدفمند است که برای یک موضوع درسی شامل سلسله فعالیت‌های یاددهی و یادگیری با هدف ایجاد تغییر رفتار مطلوب در فراگیران می‌باشد (Wlodarczyk, Alicuben, Hawley, Sullivan, Ault and Inaba, 2021).

یکی از مدل‌های برنامه‌درسی می‌تواند مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی باشد. مدرسه و فضای آموزشی فقط دیوار، اتاق و اشیای بی‌روح نیست، بلکه فضا عرصه‌ای است که هر بخش آن برای دانش‌آموزان پیامی دارد. فضای آموزشی یعنی محیطی که دانش‌آموز در طول روز ساعت‌های زیادی را در آن سپری می‌کند، می‌تواند بر نوع پاسخ و واکنش او تاثیر بگذارد و او را به سمت

پاسخی سرزنده و فعال یا غیرفعال سوق دهد (Alborzi, Khoshbakht and Gholami, 2021). سرزندگی در بسیاری از نظام‌های آموزشی به‌عنوان یکی از مولفه‌های بهزیستی است و وقتی فراگیری فعالیتی را به‌صورت خودکار و خودجوش انجام می‌دهد نه تنها خسته و ناامید نمی‌شود، بلکه احساس افزایش نیرو و انرژی می‌کند (Bautmans, Knoop, Thiagarajan, ) (Maier, Beard, Freiburger and et al, 2022). نظریه‌پردازان سرزندگی معتقدند که انسان دارای سلامت و بهداشت روانی نه تنها باید از اختلال‌های روانی رها باشند، بلکه باید نشانه‌های بهزیستی را نیز داشته باشند (Santiago, Martinez-) (Burnes, Mayagoitia, Ramirez-Necoechea and Mota-Rojas, 2019). سرزندگی ساختار پیچیده‌ای دارد که به کارکرد و تجربه عملکرد بهینه مربوط می‌شود و به داشتن انرژی، اشتیاق، سرحال بودن و عدم تحلیل‌رنگی اشاره می‌کند (Ju, 2017). این سازه حالتی از نشاط و پویایی در برقراری ارتباط با محیط و کیفیت ادراک‌شده حاصل از آن است که حاکی از پاسخ مثبت، سازنده و انطباقی به انواع چالش‌های و موانع جاری می‌باشد (Sattler, Morrison and Steele, 2019). سرزندگی به‌عنوان یکی از مولفه‌های بهزیستی حاکی از وجودی سرشار از انرژی مثبت روانی است. در واقع، سرزندگی انرژی‌ای است که از درون افراد نشأت می‌گیرد و منبع آن درونی می‌باشد، نه بیرونی و ناشی از تهدیدهای محیطی (Chang, Kuo and Ni, 2022). احساس سرزندگی نوعی تجربه خاص روانشناختی به‌عنوان تجربه هشیارانه فرد از داشتن انرژی و حس مثبت زندگی است که در این تجربه افراد در خود احساس شور و نشاط می‌کنند. این احساس، انرژی نشأت‌گرفته از خود فرد و درون وی است که بازتاب سلامت جسمی و روانشناختی می‌باشد (McKee and McKee, 2020).

با اینکه پژوهش‌های زیادی درباره برنامه‌درسی با رویکردهای مختلف انجام شده، اما این پژوهش‌ها کمتر برنامه‌درسی مبتنی بر ویژگی‌های مثبت را بررسی کردند و پژوهشی در این زمینه مبتنی بر سرزندگی یافت نشد. بر همین اساس در ادامه نتایج مرتبط‌ترین پژوهش‌ها گزارش می‌شوند.

Shahjavan, Momenimahmouei, Aali and Falah (2022) ضمن پژوهشی درباره شاخص‌ها و مولفه‌های برنامه‌درسی مبتنی بر بهزیستی برای دانش‌آموزان دوره دوم ابتدایی به این نتیجه رسیدند که برای آن 115 مقوله در 27 محور و 7 بعد شامل ویژگی‌های فراگیران (با چهار محور تعامل‌گرا، ویژگی‌های شخصی، خودراهبری و انگیزش)، ویژگی‌های معلم (با پنج محور تسهیل‌گر، مهارت‌های عاطفی و ادراکی، مهارت حرفه‌ای، ارزش‌مداری و انگیزش حرفه‌ای)، رویکردهای یاددهی و یادگیری (با سه محور فرآیندمحوری، منتورینگ و مبتنی بر سازنده‌گرایی)، محتوا (با چهار محور کثرت‌گرا، واقع‌گرا، منعطف و خودآموز)، شاخص‌های بهزیستی (با چهار محور بهزیستی ذهنی، بهزیستی روانشناختی، بهزیستی اجتماعی و بهزیستی تحصیلی)، محیط (به سه محور آزاد و هماهنگ، صمیمی و پذیرا و متنوع و غنی) و ویژگی‌های ارزشیابی (با سه محور رویکرد خودگردان، رویکرد عمل‌گرا و فرآیندی و اثربخش) شناسایی شد.

Yasemi, Hosseinikhah and Kian (2022) ضمن پژوهشی درباره ویژگی‌های برنامه‌درسی مبتنی بر خلاقیت در دوره ابتدایی گزارش کردند که برنامه مذکور شامل اهداف، محتوا، راهبردهای یاددهی و یادگیری، مواد و منابع آموزشی، گروه‌بندی یادگیرندگان، فعالیت‌های یادگیری، فضا، زمان و ارزشیابی بود و این عناصر باید طوری باشند که تمامی آنها حول محور پرورش و توسعه خلاقیت قرار گیرند و نباید از نقش و تاثیر هیچ کدام از آنها غفلت کرد.

Naseri Jahromi, Mohammad Jafari, Alavi and Mirghafari (2021) ضمن پژوهشی درباره طراحی و اعتباریابی چارچوب برنامه‌درسی ذهن شاد در دوره ابتدایی به این نتیجه رسیدند که برای چارچوب مذکور 11 مولفه شامل هدف، محتوا، نقش مربی، نقش فراگیرنده، روش یاددهی و یادگیری، ارزشیابی، مواد آموزشی، نوع برنامه‌درسی، سطح تحصیلی، مشارکت‌کنندگان، مکان آموزش و زمان آموزش شناسایی شد که روایی و پایایی آنها مناسب ارزیابی شدند.

Saber Kargani, Keshtiaray and Abolmaali (2017) ضمن پژوهشی برنامه‌درسی سرمایه روانشناختی مبتنی بر امید جهت آموزش عالی گزارش کردند که برنامه‌درسی مذکور شامل پنج مقوله اهداف واقع‌بینانه (با مولفه‌های تشریح مسائل به‌طور شفاف و عینی، تشویق افراد به تفکر در مسیر اهداف، انتخاب اهداف عملی مبتنی بر ارزش‌ها و اهداف کاذب به‌عنوان تهدید بالقوه)، خودکنترلی (با مولفه‌های استفاده از اسنادهای درونی برای تفسیر موفقیت‌ها و قبول وظایف بیشتر)، خودآگاهی (با مولفه‌های آگاهی از هویت، آگاهی از توانایی‌ها و آگاهی از نقاط ضعف و قوت)، برانگیختگی مطلوب (با مولفه‌های معطوف انرژی

بر کارهای خود، تمایل به مشارکت در فعالیت‌ها، مسیرهای جایگزین برای رسیدن به هدف و کسب تجارب ارزشمندی یادگیری) و کنترل هیجان (با مولفه‌های نقش سازنده هیجان‌ها در تصمیم‌گیری، هیجان‌ها همواره اصلی تصمیم‌گیری منطقی، تصمیم‌گیری و کنترل خشم) بود.

Ebrahimipour Koumleh, Naderi and Seif Naraghi (2017) ضمن پژوهشی به این نتیجه رسیدند که برنامه‌درسی مطالعات اجتماعی جهت ارتقای مهارت‌های حل مساله دانش‌آموزان دبستانی شامل چهار بخش اهداف (با مولفه‌های فعالیت‌محوری، منطقی بودن و صراحت داشتن)، محتوا (با مولفه‌های رشد عقلانی دانش‌آموز، پرورش مهارت‌های فرآیند تفکر، پرورش توانمندی‌های عاطفی دانش‌آموز، تقویت مهارت‌های اساسی موردنیاز زندگی خانوادگی و شهروندی، پرورش توانایی یادگیری خودراهبری و یادگیری مادام‌العمر، تربیت اخلاقی دانش‌آموز و تربیت شهروند مطلوب)، راهبردهای یاددهی و یادگیری (با مولفه‌های تعاملی بودن، کاربردی بودن و اکتشافی و کاوشگرانه بودن) و ارزشیابی (با مولفه‌های منطقی بودن و مبتنی برودن بر شواهد) بود.

پژوهش درباره مقطع ابتدایی به دلیل اینکه به توسعه شناختی، عاطفی، اجتماعی و مهارتی دانش‌آموزان منجر می‌شود، بسیار اهمیت دارد و در این میان بررسی برنامه‌درسی مقطع ابتدایی به دلیل فراهم کردن نخستین تجارب یادگیری در یک محیط آموزشی رسمی اهمیت مضاعفی دارد که باید گام‌های موثری در زمینه طراحی و مناسب‌سازی برنامه‌درسی مقطع ابتدایی برداشت. برنامه‌درسی می‌تواند نقش ارزنده و موثری در سرزندگی و عدم سرزندگی جامعه داشته باشد و ابزاری مهم برای رشد بهینه و کیفی مدارس و دانش‌آموزان محسوب می‌شود. بررسی‌ها حاکی از آن است که برنامه‌درسی مبتنی بر برخی ویژگی‌های مثبت مانند بهزیستی، خلاقیت، ذهن شاد، امید، حل مساله و غیره انجام شده و پژوهشی در این زمینه مبتنی بر سرزندگی یافت نشد و از آنجایی که سرزندگی یکی از مولفه‌های اصلی بهزیستی ذهنی است، انجام این مطالعه می‌تواند به شناخت بهتر برنامه‌درسی و ارائه راهکارهایی برای بهبود آن با توجه به سرزندگی کمک شایانی نماید. سرزندگی نقش مهم و موثری در بهبود و ارتقای سایر متغیرهای روانشناختی و تحصیلی دارد. بنابراین، هدف این مطالعه، ارائه مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی بود.

## روش‌شناسی

پژوهش حاضر از نظر هدف و روش اجرا به ترتیب کاربردی و توصیفی از نوع کمی بودند. جامعه پژوهش معلمان مقطع ابتدایی شهر تهران در سال تحصیلی 99-1398 به تعداد 11526 نفر بودند که تعداد 374 نفر از آنها بر اساس جدول کرجسی و مورگان با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند. در این روش نمونه‌گیری ابتدا شهر تهران به 5 بخش شمالی، جنوبی، شرقی، غربی و مرکزی تقسیم و از هر بخش، یک منطقه از میان 22 منطقه شهر تهران به روش نمونه‌گیری تصادفی ساده انتخاب شد. در مرحله بعد از هر منطقه تعدادی مدرسه دخترانه و پسرانه به روش تصادفی انتخاب و همه معلمان آنها در صورت داشتن شرایط ورود به مطالعه از جمله تحصیل در زمینه‌های مشاوره، روانشناسی و علوم تربیتی، تمایل جهت شرکت در پژوهش، عدم اعتیاد و مصرف داروهای روان‌پزشکی بر اساس گزارش شخصی و غیره به‌عنوان نمونه انتخاب شدند.

در این مطالعه نمونه‌های انتخاب‌شده به پرسشنامه محقق‌ساخته برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی پاسخ دادند. پرسشنامه مذکور شامل 100 سوال در شش بخش مقوله اصلی، شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها بود؛ به‌طوری که مقوله اصلی 17 سوال، شرایط علی 25 سوال، شرایط زمینه‌ای 13 سوال، شرایط مداخله‌گر 18 سوال، راهبردها 8 سوال و پیامدها 19 سوال داشت. سوال‌ها بر اساس مبانی نظری و پژوهشی تحقیق و استخراج مولفه‌های آن و مصاحبه با 15 نفر از خبرگان آگاه در زمینه پژوهش با کمک اساتید انجام شد. هر یک از سوال‌ها با استفاده از طیف لیکرت پنج درجه‌ای شامل کاملاً مخالفم با نمره یک، مخالفم با نمره دو، نظری ندارم با نمره سه، موافقم با نمره چهار و کاملاً موافقم با نمره پنج نمره‌گذاری می‌شود و نمره هر بخش با میانگین نمره سوال‌های آن بخش محاسبه می‌گردد و نمره بالاتر نشان‌دهنده

وضعیت مطلوب‌تر می‌باشد. لازم به ذکر است که شاخص‌های روانسنجی پرسشنامه محقق‌ساخته برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی قابل قبول بود (به بخش یافته‌ها مراجعه شود).

مراحل اجرایی پژوهش حاضر به این شرح بود که پس از تایید و تصویب پروپوزال، ابتدا مبانی نظری و پژوهشی تحقیق و استخراج مولفه‌های آن مرور شد و بر اساس آنها سوال‌هایی جهت مصاحبه با خبرگان طراحی گشت. برای این منظور با 15 نفر از خبرگان آگاه در زمینه پژوهش مصاحبه شد و بر اساس مبانی نظری و پژوهشی و مصاحبه با خبرگان و با مساعدت اساتید تعداد 100 سوال در شش بخش مقوله اصلی، شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها برای پرسشنامه محقق‌ساخته برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی تنظیم شد. در مرحله بعد از میان معلمان مقطع ابتدایی شهر تهران تعداد 374 نفر با روش نمونه‌گیری خوشه‌ای چندمرحله‌ای به‌عنوان نمونه انتخاب شدند و برای آنان اهمیت و ضرورت پژوهش تشریح و ضمن بیان نکات و ملاحظات اخلاقی، به آنان درباره تعهد پژوهشگران جهت انجام نکات و ملاحظات اخلاقی اطمینان داده شد. پس از آن از نمونه‌ها خواسته شد که به ابزار پژوهش یعنی پرسشنامه محقق‌ساخته برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی بر اساس طیف لیکرت پنج درجه‌ای پاسخ دهند. در نهایت، پس از گردآوری پرسشنامه مذکور از افراد شرکت‌کننده جهت شرکت در پژوهش تشکر و قدردانی به عمل آمد.

داده‌های این مطالعه که حاصل پرسشنامه محقق‌ساخته برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی بود با روش‌های تحلیل عاملی اکتشافی و مدل‌یابی معادلات ساختاری در نرم‌افزارهای SPSS و Smart PLS تحلیل شدند.

### یافته‌های پژوهش

شرکت‌کنندگان این مطالعه 374 نفر از معلمان مقطع ابتدایی شهر تهران با میانگین سنی 41/68 سال بودند. از آنجایی که بار عاملی هر یک از 100 سوال بالاتر از 0/40 برآورد شد، لذا هیچ سوالی از پرسشنامه محقق‌ساخته برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی حذف نشد. تحلیل عاملی اکتشافی مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در جدول 1 قابل مشاهده است.

جدول 1. تحلیل عاملی اکتشافی پرسشنامه محقق‌ساخته برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی

مولفه	عامل	تعداد گویه	بار عاملی	میانگین واریانس استخراج‌شده	پایایی ترکیبی	پایایی کرونباخ
انگیزش و باور مثبت	مقوله اصلی	17	0/74	0/86	0/959	0/936
روابط اجتماعی						
اشتیاق تحصیلی						
اهداف آموزشی	شرایط علی	25	0/71	0/953	0/984	0/975
متن کتب درسی						
روش‌های آموزشی						
ارزشیابی برنامه‌درسی	شرایط زمینه‌ای	13	0/59	0/731	0/916	0/879
شرایط درون‌کلاسی						
شرایط مدرسه						
سیاست‌گذاری آموزشی	شرایط مداخله‌گر	18	0/64	0/892	0/943	0/879
محیط						
فرهنگ						
تمرکززدایی	راهبردها	8	0/68	0/870	0/930	0/851
زیرساخت						
اشتیاق	پیامدها	19	0/55	0/872	0/932	0/853
رفتار						

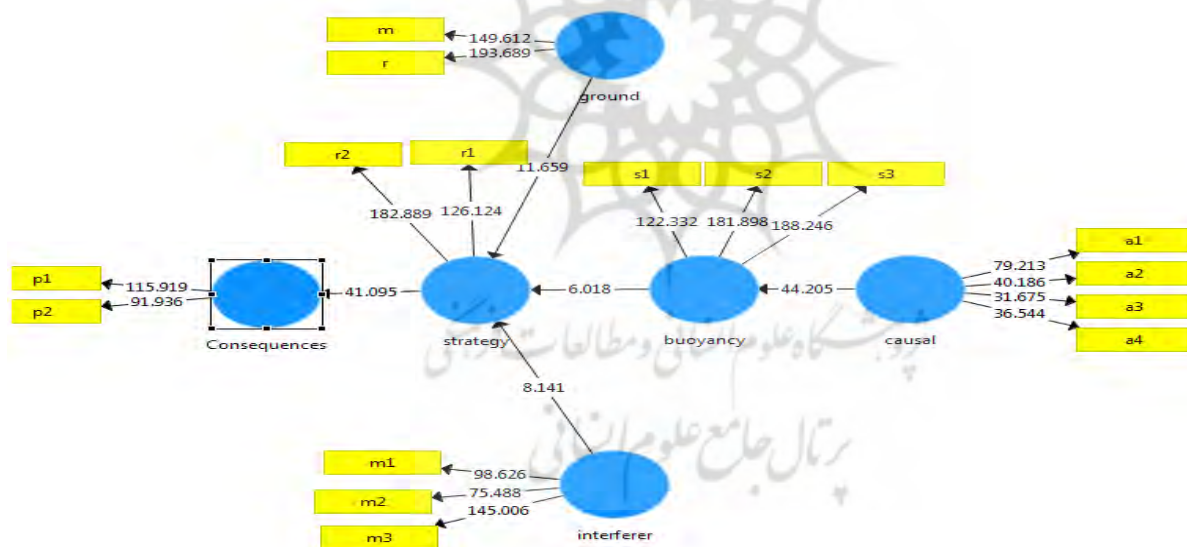
طبق یافته‌ها، برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در مقوله اصلی یعنی برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی شامل انگیزش و باور مثبت، روابط اجتماعی و اشتیاق تحصیلی، در مقوله شرایط علی شامل اهداف آموزشی، متن کتب درسی،

روش‌های آموزشی و ارزشیابی برنامه‌درسی، در مقوله شرایط زمینه‌ای شامل شرایط درون‌کلاسی و شرایط مدرسه، در مقوله شرایط مداخله‌گر شامل سیاست‌گذاری آموزشی، محیط و فرهنگ، در مقوله راهبردها شامل تمرکززدایی و زیرساخت و در مقوله پیامدها شامل اشتیاق و رفتار بود. همچنین، بار عاملی مقوله اصلی، شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها بالاتر از 0/50، میانگین واریانس استخراج‌شده آنها بالاتر از 0/70 و پایایی آنها با روش‌های آلفای کرونباخ و ترکیبی بالاتر از 0/80 برآورد شد.

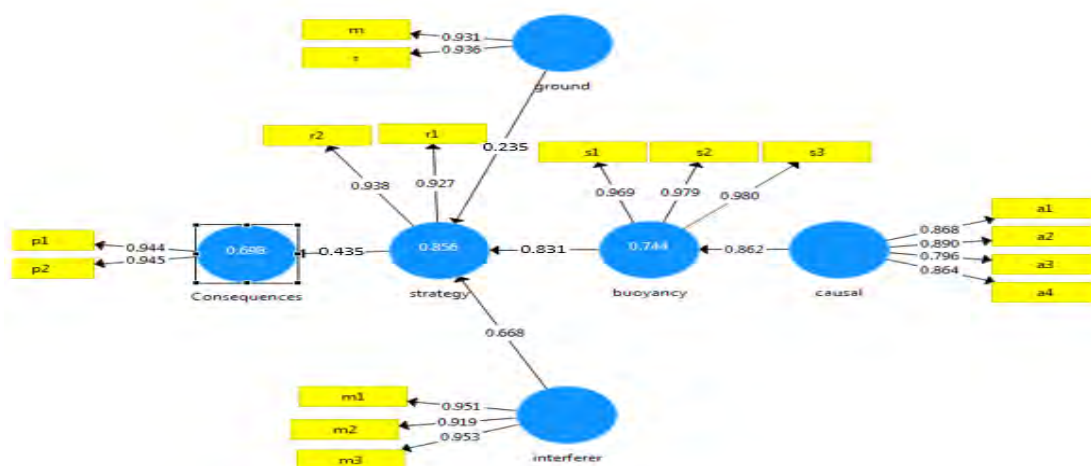
بررسی پیش‌فرض‌های روش مدل‌یابی معادلات ساختاری نشان داد که مقدار  $R^2$  مقوله اصلی، شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها به ترتیب برابر با 0/936، 0/977، 0/909، 0/879، 0/851 و 0/854 بودند. همچنین، مقدار شاخص GOF برابر با 0/689 به دست آمد. با توجه به مقادیر گزارش‌شده مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی برازش مناسبی داشت. مدل‌یابی معادلات ساختاری مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در وضعیت‌های آزمون تی و معناداری در جدول 2 و شکل‌های 1 و 2 قابل مشاهده است.

جدول 2. اثرها در مدل‌یابی معادلات ساختاری مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی

اثرها	آزمون تی	ضریب مسیر	معناداری	نتیجه
شرایط علی بر مقوله اصلی	44/205	0/862	<0/001	تایید
مقوله اصلی بر راهبردها	6/018	0/831	<0/001	تایید
شرایط زمینه‌ای بر راهبردها	11/659	0/235	<0/001	تایید
شرایط مداخله‌گر بر راهبردها	8/141	0/668	<0/001	تایید
راهبردها بر پیامدها	41/095	0/435	<0/001	تایید



شکل 1. مدل‌یابی معادلات ساختاری مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در وضعیت آزمون تی



شکل 2. مدل‌یابی معادلات ساختاری مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در وضعیت معناداری

طبق یافته‌ها، در مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی شرایط علی بر مقوله اصلی، مقوله اصلی، شرایط زمینه‌ای و شرایط مداخله‌گر بر راهبردها و راهبردها بر پیامدها اثر معنادار مستقیم داشت ( $P < 0/001$ ).

## بحث و نتیجه‌گیری

طراحی برنامه‌درسی برای دانش‌آموزان به متخصصان و برنامه‌ریزان نظام آموزش و پرورش در بهبود وضعیت‌های آموزشی دانش‌آموزان کمک می‌کند. زیرا دانش‌آموزان بزرگ‌ترین سرمایه‌های انسانی هر جامعه و آینده‌سازان جامعه می‌باشند و تربیت و توسعه آنان از طریق برنامه‌درسی بسیار مهم و حائز اهمیت است. بنابراین، هدف این مطالعه، ارائه مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی بود.

یافته‌های این مطالعه نشان داد که برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی در مقوله اصلی یعنی برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی شامل انگیزش و باور مثبت، روابط اجتماعی و اشتیاق تحصیلی، در مقوله شرایط علی شامل اهداف آموزشی، متن کتب درسی، روش‌های آموزشی و ارزشیابی برنامه‌درسی، در مقوله شرایط زمینه‌ای شامل شرایط درون‌کلاسی و شرایط مدرسه، در مقوله شرایط مداخله‌گر شامل سیاست‌گذاری آموزشی، محیط و فرهنگ، در مقوله راهبردها شامل تمرکززدایی و زیرساخت و در مقوله پیامدها شامل اشتیاق و رفتار بود. همچنین، بار عاملی مقوله اصلی، شرایط علی، شرایط زمینه‌ای، شرایط مداخله‌گر، راهبردها و پیامدها بالاتر از 0/50، میانگین واریانس استخراج‌شده آنها بالاتر از 0/70 و پایایی آنها با روش‌های آلفای کرونباخ و ترکیبی بالاتر از 0/80 برآورد شد. افزون بر آن، مدل برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی بر ارزش مناسبی داشت و در این مدل شرایط علی بر مقوله اصلی، مقوله اصلی، شرایط زمینه‌ای و شرایط مداخله‌گر بر راهبردها و راهبردها بر پیامدها اثر معنادار مستقیم داشت.

پژوهش‌های درباره برنامه‌درسی مبتنی بر ویژگی‌های مثبت از جمله بهزیستی، خلاقیت، ذهن شاد، امید، حل مساله و غیره یافت شد، اما پژوهشی در این زمینه مبتنی بر سرزندگی یافت نشد. بنابراین، نتایج این مطالعه را از جهاتی می‌توان همسو با یافته‌های پژوهش‌های (2022) Shahjavan et al، (2022) Yasemi et al، (2022) Naseri Jahromi et al، (2021) Saber Kargani et al و (2017) Ebrahimipour Koumleh et al دانست.

مقوله اصلی یعنی برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی دارای سه مولفه انگیزش و باور مثبت با شاخص‌های داشتن احساس مثبت زندگی، سلامت جسمی و روانشناختی، افزایش تاب‌آوری، خدان بودن، احساس زنده بودن، نیرومندی، احساس شور، نشاط و روحیه، شادکامی، داشتن لیاقت‌ها و توانمندی‌ها و انگیزش و نگرش مثبت، روابط اجتماعی با شاخص‌های روابط با همسالان، ارتباط با آموزگار، شناخت توانایی‌ها و استعدادها، افزایش مشارکت در فعالیت‌های مدرسه‌ای و خانوادگی، عضویت در گروه‌های مدرسه و جامعه، سازگاری با همسالان، مشارکت در فعالیت‌های اجتماعی، فرهنگی، ورزشی و

غیره، مبادله افکار و احساسات کلامی و غیرکلامی، بهبود مهارت گوش‌دادن فعال، همدلی و افزایش ارتباطات میان‌فرد و اشتیاق تحصیلی با شاخص‌های جذب یادگیرنده به تحصیل، وقف تحصیلی، نیرومندی در تحصیل، افزایش موفقیت تحصیلی، تقویت خودپنداره مثبت، استفاده از راهبردهای شناختی و فراشناختی، علاقه به فعالیت‌های تحصیلی، حضور با شور و شوق در محیط آموزشی، افزایش فعالیت‌های هدفمند آموزشی و داشتن پیشرفت تحصیلی و اشتیاق به آن بود. بنابراین، می‌توان انتظار داشت که مقوله اصلی بر راهبردهای برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی اثرگذار باشد.

شرایط علی برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی دارای چهار مولفه اهداف آموزشی با شاخص‌های توجه به شادکامی، ایجاد انگیزش و توجه به مهارت‌های زندگی، متن کتب درسی با شاخص‌های مهارت ارتباط اثربخش، مهارت‌های زندگی و مهارت‌های بهزیستی روانشناختی، روش‌های آموزشی با شاخص‌های ایجاد نشاط و روش مشارکتی و ارزشیابی برنامه‌درسی با شاخص‌های ارزشیابی سرزندگی و ارزشیابی اشتیاق به مدرسه بود. سرزندگی به معنای توانایی افراد برای دستیابی به موفقیت در مواجهه و مقابله با موانع و چالش‌های زندگی است و اهداف آموزشی، متن کتب درسی، روش‌های آموزشی و ارزشیابی برنامه‌درسی می‌تواند بر افزایش سرزندگی موثر واقع شود و شرایط علی بر مقوله اصلی یعنی برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی اثرگذار باشد.

شرایط زمینه‌ای دارای دو مولفه شرایط درون‌کلاسی با شاخص‌های معلمان و همسالان و شرایط مدرسه با شاخص‌های ویژگی‌های فیزیکی مدرسه در زمینه سرزندگی و ویژگی‌های اجرایی مدرسه در زمینه سرزندگی بود. شرایط درون‌کلاس و مدرسه محیط‌های مهمی برای رشد افراد محسوب می‌شوند و در این محیط‌ها، دانش‌آموزان مهارت‌های تحصیلی، اجتماعی و رفتاری مختلف و متنوعی را یاد می‌گیرند و بر همین اساس بر آنها به‌عنوان عوامل موثر بر سرزندگی توجه ویژه‌ای می‌شود. در این زمینه می‌توان به نقش مشارکت کلاسی، لذت از مدرسه، مسئولیت معلم، اثر بازخورد معلم در کلاس و میزان و نوع ارتباط معلم با دانش‌آموزان اشاره کرد. افزون بر آن شیوه مدیریت و کلاس‌داری و ارتباطات کلامی و غیرکلامی معلمان شرایطی را ایجاد می‌کند که معلمان و دانش‌آموزان بتوانند با هم کنش متقابل داشته باشند و میزان سرزندگی آنان افزایش یابد. بنابراین، می‌توان انتظار داشت که شرایط زمینه‌ای بر راهبردهای برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی اثرگذار باشد.

شرایط مداخله‌گر دارای سه مولفه سیاست‌گذاری آموزشی با شاخص‌های سیاست‌گذاری در راستای آموزش شادکامی، سیاست‌گذاری اهداف کوتاه‌مدت برنامه‌درسی، سیاست‌گذاری اهداف رفتاری برنامه‌درسی و نگاه و تاکید برنامه‌ریزان بر اهمیت سرزندگی دانش‌آموزان، محیط با شاخص‌های سرمایه اجتماعی خانواده، وضعیت اقتصادی خانواده، محیط زندگی، شغل والدین و تحصیلات والدین و فرهنگ با شاخص‌های کتابخوانی کودکان یا کتابخوانی برای آنان، گفتگو درباره محتوای کتاب‌ها، عادت به مطالعه، رفتن به کتابخانه، مشارکت در شناخت و اجرای موسیقی‌ها، دیدن فیلم و نمایش و شرکت در نمایشگاه‌ها بود. کاهش سرزندگی می‌تواند باعث بروز فرسودگی و دلزدگی زناشویی شود و از آنجایی که سرزندگی به معنای توانایی موفقیت‌آمیز دانش‌آموزان در مواجهه با موانع و چالش‌های روزمره زندگی و چیره‌شدن بر آنها و دادن پاسخ مثبت، سازنده و انطباقی به انواع چالش‌ها است، لذا شرایط مداخله‌گر شامل سیاست‌گذاری آموزشی، محیط و فرهنگ می‌تواند بر راهبردهای برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی اثر بگذارد.

راهبردها دارای دو مولفه تمرکززدایی با شاخص‌های تمرکززدایی در طراحی محتوا، طراحی محتوای آموزشی بر اساس نیازهای اساسی، دلالت‌های تمرکززدایی، بازگشت مجدد به تمرکززدایی درباره نظام برنامه‌درسی و برابری و عدالت آموزشی و زیرساخت با شاخص‌های استفاده از بسترها نیازمند تخصص و تجهیزات، انجام فعالیت‌های مرتبط با برنامه‌درسی سرزندگی مثل اردوها و انجمن‌ها، ایجاد تغییرهای ساختاری و فرآیندی، تجهیز کارگاه‌ها با ابزار و وسایل روز، فضای فیزیکی استاندارد، آموزش معلمان و کادر مدرسه و نظارت بر اجرای طرح‌های فیزیکی مدرسه و ارائه گزارش درباره فضای فیزیکی مدرسه بود. در فضاهای آموزشی تمرکززدایی در برنامه‌درسی و کیفیت فضای معماری با تاثیر بر شناخت‌های حسی، فکری و ادراکی می‌تواند نقش و عملکرد آموزشی مناسبی داشته باشد. فرآیند آموزش در فضای باز امکان تمرین کار گروهی و مشارکت بیشتر دانش‌آموزان، انعطاف‌پذیری و امکان گسترش فضا می‌تواند سبب افزایش یادگیری شود. به عبارت دیگر، تمرکززدایی و زیرساخت می‌تواند از



طریق افزایش تعامل فعال کودکان باعث افزایش بروز سرزندگی در دانش‌آموزان شوند. بنابراین، می‌توان انتظار داشت که راهبردها بر پیامدهای برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی اثرگذار باشد.

پیامدها دارای دو مولفه اشتیاق با شاخص‌های اشتیاق به تحصیل، افزایش سلامت روانی، تلاش برای یادگیری و کسب مهارت‌ها، تمایل به ارتقای موفقیت، مشارکت موثر در فعالیت‌های مدرسه، شرکت در فعالیت‌های کلاسی، سازگاری با فرهنگ مدرسه، رابطه مناسب با معلمان و دانش‌آموزان، اشتیاق به مدرسه، مشارکت در فعالیت‌های روزانه مدرسه، انجام تکالیف تحصیلی، دنبال کردن دستورات معلم، احساس تعلق و نگرش مثبت به مدرسه، افزایش مسئولیت‌پذیری و خودتنظیمی، انگیزش تحصیلی و اشتیاق رفتاری، شناختی و هیجانی به فعالیت‌های تحصیلی و رفتار با شاخص‌های افزایش سلامت روان، سلامت عاطفی و اجتماعی هماهنگ با باورها و ارزش‌های فرهنگی، اجتماعی و خانوادگی، کاهش حساسیت در روابط متقابل، کاهش وسواس اجبار، کاهش پرخاشگری، دعوا، افسردگی، اضطراب، روان‌پریشی، وندالیسم، غیبت، بی‌خوابی و عصبانیت، توانمندی در انجام مناسب فعالیت‌های روزمره، احساس رضایت از انجام وظایف، قدرت یادگیری و لذت‌بردن از آن، کاهش احساس نیاز به داروهای تقویتی، ارتقای شادکامی، افزایش شادابی و نشاط در سطح خانواده، مدرسه و جامعه، افزایش عزت‌نفس، وجود هیجان‌های مثبت، احساس معنا و ارزش در زندگی، لذت‌بردن فرد از زندگی، افزایش شور و شوق زندگی و داشتن ویژگی‌های شخصیتی مرتبط مانند گشودگی به تجربه، وظیفه‌شناسی، برون‌گرایی و غیره بود.

پژوهش حاضر با محدودیت خاصی مواجه نبود، اما از محدودیت‌های رایج می‌تواند به محدودشدن جامعه پژوهش به معلمان مقطع ابتدایی شهر تهران، استفاده از پرسشنامه محقق‌ساخته جهت گردآوری اطلاعات، عدم بررسی نتایج به تفکیک جنسیت و غیره اشاره کرد. بنابراین، انجام پژوهش‌های بیشتر درباره برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی از دیدگاه معلمان مقطع ابتدایی سایر شهرها و حتی معلمان سایر مقاطع، استفاده از مصاحبه جهت گردآوری اطلاعات و انجام پژوهش به تفکیک جنسیت پیشنهاد می‌شود. طبق نتایج این پژوهش، مدل طراحی‌شده برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی در دانش‌آموزان مقطع ابتدایی می‌تواند به برنامه‌ریزان و متخصصان در طراحی و اجرای برنامه‌هایی برای بهبود سرزندگی در دانش‌آموزان کمک نماید. بنابراین، پیشنهادها زیر به دست‌اندرکاران نظام آموزش و پرورش ارائه می‌شود.

1. بازنگری در برنامه‌درسی با محوریت سرزندگی
2. استفاده از نظر کارشناسان و متخصصان برنامه‌درسی جهت بازبینی، اصلاح و تولید محتوای درسی مبتنی بر سرزندگی
3. برگزاری دوره‌های آموزش ضمن خدمت با محوریت سرزندگی برای آموزگاران
4. تشویق مدارس استفاده‌کننده از فضای فیزیکی و فوق‌برنامه‌های شاد و مبتنی بر سرزندگی
5. تشویق معلمان استفاده‌کننده از اصول سرزندگی در شیوه تدریس خود
6. توجه به برنامه‌درسی مبتنی بر سرزندگی به‌عنوان شاخصی مهم برای افزایش و ارتقای پیشرفت تحصیلی و سلامت روان دانش‌آموزان

## موازین اخلاقی

در این مطالعه موازین اخلاقی رعایت و این موازین برای نمونه‌ها شرح داده شد.

## مشارکت نویسندگان:

در پژوهش حاضر گردآوری اطلاعات، ساخت ابزار، اجرای پرسشنامه‌ها، تحلیل داده‌ها و نگارش اولیه مقاله بر عهده دانشجو و نظارت بر ساخت ابزار، اجرای پرسشنامه و تحلیل داده‌ها و نگارش نهایی مقاله بر عهده اساتید بود.

## تعارض منافع

هیچ‌گونه تضاد منافی بین نویسندگان وجود نداشت.

## تشکر و قدردانی

بدین‌وسیله از همه کسانی که سهمی در انجام هر چه بهتر این پژوهش داشتند، تقدیر می‌شود.

## References

- Alborzi M, Khoshbakht F, Gholami S. (2021). Effective physical education spaces on students academic vitality from the view of teachers and primary school students. *Quarterly Journal of Teacher Education*, 4(1): 93-108.
- Andam R, Taheri H. (2019). Modeling of proactive organizational indifference based on organizational justice, organizational commitment and job satisfaction (The case: women teachers of physical education in Alborz province). *Educational and Scholastic Studies*, 8(21): 193-215.
- Bares SH, Swindells S, Havens JP, Fitzgerald A, Grant BK, Nickol DR. (2018). Implementation of an HIV clinic-based interprofessional education curriculum for nursing, medical and pharmacy students. *Journal of Interprofessional Education & Practice*, 11: 37-42.
- Bautmans I, Knoop V, Thiyagarajan JA, Maier AB, Beard JR, Freiburger E, et al. (2022). WHO working definition of vitality capacity for healthy longevity monitoring. *The Lancet Healthy Longevity*, 3(11): 789-796.
- Bucur NF, Popa OR. (2015). The evolution of the English subject curriculum in Romanian primary and lower secondary education. *Procedia – Social and Behavioral Sciences*, 203: 50-56.
- Carnevale C, Zucker J, Womack JA, Dixon J, Cohall A, Sobieszczyk ME, Gordon P. (2019). Adolescent preexposure prophylaxis administration: An education curriculum for health care providers. *Journal of Pediatric Health Care*, 33(3): 288-295.
- Chang WH, Kuo CC, Ni YL. (2022). Mindfulness enhances changes in athletes' subjective vitality: The moderating role of coach interpersonal style. *Asian Journal of Sport and Exercise Psychology*, 2(3): 190-197.
- Chowthi-Williams A, Curzio J, Lerman S. (2016). Evaluation of how a curriculum change in nurse education was managed through the application of a business change management model: A qualitative case study. *Nurse Education Today*, 36: 133-138.
- Ebrahimpour Koumleh S, Naderi E, Seif Naraghi M. (2017). Determine the desirable characteristics of the elements of social studies curriculum in order to provide a model for improving primary school students' problem solving skills and its evaluation from curriculum specialists and related teachers' viewpoint. *Journal of Research in Teaching*, 4(3): 1-20. (In Persian)
- Emami Khotbesara Z, Mahdian H, Bakhshipoor A. (2021). Comparison of the effectiveness of academic vitality training and psychological capital on academic engagement in female students. *Iranian Journal of Educational Society*, 7(1): 399-412. (In Persian)
- Farahnak M, Mashinchi AA, Gholtash A, Hashemi SA. (2022). Presenting of elements pattern of the integrated curriculum of arts education in Farhangian University students. *Iranian Journal of Educational Society*, 8(1): 29-40. (In Persian)
- Ghasemi A, Pirani Z, Nateghi F. (2022). Development and validation of an integrated curriculum model in elementary school virtual education in the context of the Covid-19 epidemic. *Iranian Journal of Educational Society*, 9(1): 231-242. (In Persian)
- Ju H. (2017). The relationship between physical activity, meaning in life, and subjective vitality in community-dwelling older adults. *Archives of Gerontology and Geriatrics*, 73: 120-124.
- Lee KS, Zhang JJY, Alamri A, Chari A. (2020). Neurosurgery education in the medical school curriculum: A scoping review. *World Neurosurgery*, 144: 631-642.
- Mansouri S, Abedini Beltrek M, Panjehband SY, Baensaf E. (2016). The effect of the curriculum on the formation of national identity (meta-analysis studies). *Iranian Journal of Educational Society*, 2(1): 111-134. (In Persian)
- McKee R, McKee D. (2020). Globalization, hybridity, and vitality in the linguistic ideologies of New Zealand Sign Language users. *Language & Communication*, 74: 164-181.
- Naseri Jahromi R, Mohammad Jafari Kh, Alavi SV, Mirghafari F. (2021). Designing and validating a curriculum framework based on happy brain education at elementary schools: A mixed methods approach. *Journal of Curriculum Research*, 10(2): 154-178. (In Persian)

- Saber Kargani A, Keshtiaray N, Abolmaali Kh. (2017). Curriculum Development of Hope for Higher Education. *Journal of Research in Teaching*, 5(3): 131-151. (In Persian)
- Santiago PR, Martinez-Burnes J, Mayagoitia AL, Ramirez-Necoechea R, Mota-Rojas D. (2019). Relationship of vitality and weight with the temperature of newborn piglets born to sows of different parity. *Livestock Science*, 220: 26-31.
- Shahjavan M, Momenimahmouei H, Aali M, Falah T. (2022). Synthesis of welfare-based curriculum indicators and components for second grade learners. *Applied Educational Leadership*, 3(2): 11-26. (In Persian)
- Sattler M, Morrison T, Steele D. (2019). The impact of interventional radiology mock code blue drills on team vitality. *Journal of Radiology Nursing*, 38(2): 98-103.
- Vrghese ST, Rathnasabapathy M. (2020). The factors of academic achievement. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*: 24(3): 1062-1064.
- Whitaker AA, Jenkins JM, Duer JK. (2022). Standards, curriculum, and assessment in early childhood education: Examining alignment across multiple state systems. *Early Childhood Research Quarterly*, 58: 59-74.
- Wlodarczyk JR, Alicuben ET, Hawley L, Sullivan M, Ault GT, Inaba K. (2021). Development and emergency implementation of an online surgical education curriculum for a General Surgery program during a global pandemic: The University of Southern California experience. *The American Journal of Surgery*, 221(5): 962-972.
- Yasemi S, Hosseinikhah A, Kian M. (2022). A reflection on the features of the creativity-based curriculum in elementary school. *Journal of Research in Elementary Education*, 4(7): 1-19. (In Persian)



## Presenting a Curriculum Model based on the Vitality in Primary School Students

Fatemeh Aghakhani<sup>1</sup>

Afsaneh Saber Garakani<sup>2\*</sup>

Alaedin Etemad Ahari<sup>3</sup>

### Abstract

**Purpose:** Vitality plays an important and effective role in improving and promoting psychological and academic variables in students. Therefore, the aim of this study was to presenting a curriculum model based on the vitality in primary school students.

**Methodology:** The present research in terms of purpose and implementation method was applied and descriptive from type of quantitative, respectively. The research population was primary school teachers of Tehran city in the academic years of 2019-20 with number 11526 people who 374 people of them were selected as a sample based on the Krejcie and Morgan table with the multi-stage cluster sampling method. The samples responded to the researcher-made questionnaire of curriculum based on the vitality in primary school students (100 questions) which whose psychometric indicators were acceptable. Data were analyzed with exploratory factor analysis and structural equation modeling methods in SPSS and Smart PLS software.

**Findings:** The findings showed that curriculum based on the vitality in primary school students in the main category i.e. curriculum based on the vitality were included of positive motivation and belief, social relations and academic engagement, in the category of causal conditions were included of educational goals, textbook text, educational methods and curriculum evaluation, in the category of contextual conditions were included of intra-classroom conditions and school conditions, in the category of intervening conditions were included of educational policy-making, environment and culture, in the category of strategies were included of decentralization and infrastructure and in the category of consequences were included of engagement and behavior. Also, the factor load of the main category, causal conditions, contextual conditions, intervening conditions, strategies and consequences was estimated higher than 0.50, their average variance extracted was estimated higher than 0.70, and their reliability with using Cronbach's alpha and combined methods was estimated higher than 0.80. In addition, the curriculum model based on the vitality in primary school students had a good fit and in this model the causal conditions on the main category, main category, contextual conditions and intervening conditions on the strategies, and strategies on the consequences had a direct significant effect ( $P < 0.001$ ).

**Conclusion:** According to the results of this research, the designed curriculum model based on the vitality in primary school students can help planners and experts in designing and implementing programs to improve vitality in students.

**Keywords:** Curriculum, vitality, students, educational methods, curriculum evaluation.

---

<sup>1</sup> PhD student, Department of Curriculum Planning, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran

<sup>2</sup> Assistant Professor, Department of Curriculum Planning, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran. (Corresponding Author).

<sup>3</sup> Assistant Professor, Department of Curriculum Planning, Roudehen Branch, Islamic Azad University, Roudehen, Iran